

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

نیم سال اول ۹۵-۹۶

پایه سوم ۵ ساله
پایه پنجم ۷ ساله

مهر مدرسه

نام و نام خانوادگی: ۱۰ صبح	نمره: ۲۰	محل: ۹۰ دقیقه
شناسه یا نام مصحح اول	نمره به عدد	نمره به حروف
شناسه یا نام مصحح دوم	نمره به عدد	نمره به حروف

کد آزمون: ۲۹۵۱/۰۳	تاریخ: ۱۳۹۵/۱۰/۱۸
موضوع: نحو عالی ۱	کتاب: مبادی العربية
مردود: جلد چهارم: از ابتدای علم النحو تا ابتدای فی المنصوبات (ص ۹-۱۳۵)	

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرسه علی: شهرستان: استان:

۱- با توجه به احکام «أن» ناصبه استعمال نادرست را معین کنید. ص ۱۷

- الف. عَجِبْتُ مِنْ أَنْ تَضْرِبُوا. ☐
- ب. ظَنَنْتُ أَنْ تَضْرِبُونَ. ☐
- ج. أَعْجَبَنِي أَنْ تَضْرِبُوا. ☐
- د. عَلِمْتُ أَنْ تَضْرِبُوا. ☒

۲- اعراب صحیح «فعل مضارع» را معین کنید. ص ۲۰ و ۳۰

- الف. مَا قُمْتَ فَتَنْصُرْ زَيْدًا. ☐
- ب. مَا قُمْتَ تَنْصُرْ زَيْدًا. ☐
- ج. مَا قُمْتَ فَتَنْصُرْ زَيْدًا. ☒
- د. مَا قُمْتَ تَنْصُرْ زَيْدًا. ☐

۳- در کدام جمله تقدیم «خبر» بر «مبتدا» جایز است؟ ص ۶۵

- الف. مَنْ يَكْسُلُ فِي الْخُسْرَانِ. ☒
- ب. كَمْ عَبِيدٍ فِي بَيْتِ أَبِي! ☐
- ج. لَلْمَوْتُ خَيْرٌ مِنَ الدَّلَّةِ. ☐
- د. أَخُوكَ سَنَدِي. ☐

۴- کدام یک از افعال ناقصه به معنای «انتقال» می باشد؟ ص ۹۳

- الف. بَاتَ ☐
- ب. صَارَ ☒
- ج. مَا بَرِحَ ☐
- د. مَا دَامَ ☐

۵- با توجه به احکام حروف «مشبهة بالفعل» استعمال صحیح را معین کنید. ص ۱۰۹ و ۱۱۰

- الف. إِنَّ الْأَعْرَاضَ التَّمَامَ مَمْرُقٌ. ☐
- ب. إِنَّ صَاحِبَهَا فِي الدَّارِ. ☐
- ج. إِنَّ لَفَى الدَّارِ زَيْدًا. ☐
- د. إِنَّ لَزَيْدًا قَائِمٌ. ☐

قابل توجه مصحح محترم: با توجه به اشکال موجود در گزینه های سؤال فوق، این سؤال حذف و نمره آن به سؤال ۷ اضافه گردد.

۶- کدام مورد جزء ویژگی های خبر «ضمیر شأن» نمی باشد؟ ص ۱۲۶

- الف. کونها جملة اسمية. ☐
- ب. کونها جملة خبرية. ☐
- ج. کونها متأخرة عن ضمير الشأن. ☐
- د. کونها مشتملة على ضمير يعود إليه. ☒

۷- عبارت (إذا اقترنت لام التعليل بـ «لا» النافية قبل المضارع لا يجوز استعمالها إلا مع «أن» الناصبة) را در قالب مثال توضیح داده و علت آن را بنویسید. ص ۱۸ - ۲ نمره

جواب: هرگاه در مثل «نَصَرْتُكَ لِأَنَّكَ تَقْتُلُ» که قبل از فعل مضارع لام تعلیل با «لا» نافی در کنار هم قرار می گیرند لازم است که آن ناصبه ظاهر گردد (لأن لا تقتل) زیرا جمع شدن دو «لام» یعنی لام تعلیل و لام در «لا» نافی ناپسند می باشد.

۸- نقش ترکیبی «اسماء شرط» را در جملات زیر بنویسید. ص ۲۶ و ۲۷ - ۲ نمره

الف) مَتَى تَقُمْ أَقُمْ: جواب: مفعول فيه

ب) مَنِ يَذْهَبْ أَذْهَبْ مَعَهُ: جواب: مبتدا

ج) مَنِ تَكْرَمْ فَهُوَ مَغْضُوبٌ عِنْدِي: جواب: مفعول به

د) وَلَدٌ مَنِ يَهِنُ أَهْنُهُ: جواب: مضاف إليه

۹- علت آمدن قیود معین شده در تعریف «الفاعل اسمٌ مرفوعٌ قُدِّمَ علیه فعلٌ تامٌ معلومٌ أو شبهه و أُسندٌ إليه» چیست؟ ص ۴۲ - ۱/۵ نمره

جواب: «قُدِّمَ علیه فعل» چون اگر فعل مؤخر از اسم بیاید آن اسم، مبتداست نه فاعل.

«تام»: چون اگر فعل، ناقص باشد، اسم مرفوعش فاعل نیست بلکه اسم نواسخ است.

«معلوم»: چون مرفوع فعل مجهول، نائب فاعل است نه فاعل.

۱۰- از مجموع اسباب لفظی و معنوی «حذف فاعل» (مجهول آوردن فعل) چهار مورد نام ببرید. ص ۵۱ - ۱ نمره

جواب: اسباب معنوی: ۱. چهل به فاعل: ۲. میل و رغبت در مخفی بودن فاعل برای سامعین: ۳. مشهور بودن فاعل بگونه‌ای که ذکر آن لغو می‌باشد. ۴. غرضی به ذکر فاعل تعلق نگرفته است. أغراض لفظی: ۱. ایجاز: ۲. مراعاة و محافظت بر سجع و کلام.

۱۱- مسوِّغ «ابتداء به نکره» در جملات زیر چیست؟ ص ۶۰ و ۶۱ - ۲ نمره

الف) مُصَيِّبٌ أَضَاءَ حَوْلَهُ: جواب: تصغیر مبتدا

ب) عَالِمٌ مُجَاهِدٌ قَتَلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ: جواب: موصوف بودن مبتدا

ج) سَرَيْنَا وَ نَجَمٌ قَدْ أَضَاءَ: جواب: وقوع در ابتدای جمله حالیه

د) «وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ»: جواب: دعاء (به شر [نفرین]) بودن مبتدا

۱۲- آیا جملات زیر که «خبر»شان با «مبتدا» مطابقت ندارد، صحیح هستند؟ چرا؟ ص ۶۹ - ۲/۲۵ نمره

الف) الْجُمْلَةُ نَوْعَانِ: جواب: آری، زیرا خبر جامد است.

ب) هِنْدٌ قَائِمٌ أَبْوْهَا: جواب: آری، زیرا هر چند خبر مشتق است ولی به اسم ظاهر رفع داده است.

ج) الْهِنْدَاتُ قَائِمُونَ: جواب: خیر، زیرا خبر مشتقی است که رافع ضمیر مبتدا می‌باشد.

۱۳- «مبتدای وصفی» را تعریف نموده و مثال بزنید. ص ۷۵ - ۱/۲۵ نمره

جواب: صفتی است که بعد از نفی یا استفهام واقع شده و اسم ظاهر یا ضمیر منفصل بعد از خود را رفع بدهد. (۰/۷۵ نمره) مانند: ما قَائِمٌ زَيْدٌ. (۰/۵ نمره)

۱۴- در جملات زیر نوع محذوف (مبتدا یا خبر) و نوع حذف (وجوبی یا جوازی) را معین کنید. ص ۸۰ و ۸۱ - ۲ نمره

الف) فِي ذِمَّتِي لَأَفْعَلَنَّ: جواب: حذف وجوبی مبتدا

ب) خَرَجْتُ فَإِذَا زَيْدٌ: جواب: حذف جوازی خبر

ج) لَوْلَا عَلَى لَهْلَكَ عُمَرُ: جواب: حذف وجوبی خبر

د) الدَّرْسُ الْأَوَّلُ: جواب: حذف جوازی مبتدا

۱۵- آیا «عَسَى» در جمله «عَسَى أَنْ يَرَحَلَا أَخَوَاكَ» تام است؟ چرا؟ ص ۱۰۱ - ۱/۵ نمره

جواب: خیر، زیرا لازمه تام بودن «عَسَى» آن است که «أَخَوَاكَ» فاعل «يَرَحَلْ» باشد و این ممتنع است زیرا فعل «يرحل» به ضمیر بارز رفع داده است لذا نمی‌تواند در اسم ظاهر عمل کند.

۱۶- عبارت «لَا» التَّافِيَةِ لِلْجِنْسِ إِذَا نُعِتَ اسْمُهُ الْمَفْرَدُ بِمَفْرَدٍ مُتَّصِلٍ بِهِ جاز فی النِّعَتِ الْبِنَاءُ عَلَى الْفَتْحِ وَ جاز النِّصْبُ وَ الرَّفْعُ را در قالب

مثال توضیح دهید. ص ۱۲۰ - ۲ نمره

جواب: هر گاه مانند «لَا رَجُلٌ ظَرِيفٌ» اسم «لَا» مفرد باشد و برایش نیز نعت مفردی آورده شود در حالی که میان صفت و موصوف چیزی فاصله نشود در این صورت در کلمه «ظریف» سه وجه راه دارد: ۱. مبنی بر فتح شود. (ظریف) ۲. منصوب شود. (ظریفاً) ۳. مرفوع شود. (ظریف)